

Mr. Jasmin JAJČEVIĆ

Centar za istraživanje moderne i savremene historije Tuzla

E-mail: jasmin.jajcevic989@gmail.com

ORCID: 0000-0003-0760-6091

1.04 Stručni rad/Professional article

UDK/UDC: 94(497.6)"1992/2022" (047)

DOI: <https://doi.org/10.52259/historijskipogledi.2023.6.9.425>

**Izveštaj sa
Naučnog projekta "HISTORIJSKI POGLEDI 2022",
Centar za istraživanje moderne i savremene historije Tuzla,
Tuzla, 18. i 19. novembar 2022. godine**

**Conference Report from
Scientific project "HISTORICAL VIEWS 2022",
Center for Research of Modern and Contemporary History Tuzla,
Tuzla, November 18 and 19, 2022.**

Centar za istraživanje moderne i savremene historije Tuzla je 18. i 19. novembra 2022. godinu održao Naučni projekat "Historijski pogledi 2022" u okviru koje je realizirana Međunarodna naučna konferencija pod nazivom „**Obnova nezavisnosti Bosne i Hercegovine – 30. godina poslije. Društveno-politički i privredni kontekst**”.¹ Ista je održana u konferencijskoj sali Hotela „Vertigos” u Tuzli.

Aktualna pitanja bosanskohercegovačke historije vezana za obnovu nezavisnosti i agresiju na Bosnu i Hercegovinu potrebne su za narod Bosne i Hercegovine, zatim za učenike, studente i sve druge ljude kako bi se svima ukazao više godišnji (hiljadugodišnji) kontinuitet postojanja države Bosne i Hercegovine. Iz tog razloga bilo je potrebno i na ovaj način ukazati na značaj, potrebu i neminovnost očuvanja historije Bosne i Hercegovine u svim njenim fazama kroz koje je prošla kroz historiju. Iz ovih razloga je planirano na Međunarodnoj naučnoj konferenciji „Obnova nezavisnosti Bosne i Hercegovine – 30 godina poslije. Društveno-politički i privredni kontekst”, dodatno dati

---

¹ Vidi više: Facebook stranicu Centra za istraživanje moderne i savremene historije Tuzla: [cimoshis.tuzla](https://www.cimoshis.org); web stranica CIMOSHIS-a: www.cimoshis.org. BHSTRING:NET – Tuzlarije: <http://www.bhstring.net/tuzlauslikama/tuzlarije/viewnewnews.php?id=108022>; JP RTV 7: <https://www.youtube.com/watch?v=Q1XJKge2gBw>; Institut za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava Univerziteta u Sarajevu http://institut-genocid.unsa.ba/v2/vijest.php?akt_id=392; <https://enovosti.ba/video-odrzana-medunarodna-naucna-konferencija-u-okviru-naucnog-projekta-historijski-pogledi-2022/>; <https://historiografija.ba/article.php?id=1530>; <https://rtvtk.ba/cetiri-izdanja-o-historiji-bih-promovirana-u-tuzli/>.

značaj ovim pitanjima, jer je to potreba historijske nauke, ali i historiografije u cjelini.

Godine (2022) navršilo se 30. godina od međunarodnog priznanja nezavisnosti Bosne i Hercegovine. Nakon provedenog Referenduma održanog 29. februara i 1. marta. 1992. godine, Republiku Bosnu i Hercegovinu je priznalo više evropskih država (Bugarska, Turska, Hrvatska i dr), da bi 6. aprila 1992. godine Bosnu i Hercegovinu priznale zemlje Evropske zajednice, a 22. maja 1992. godine Bosna i Hercegovina je primljena u Organizaciju Ujedinjenih nacija, kao nezavisna i suverena država. Nakon obnove nezavisnosti, Bosna i Hercegovina je prošla kroz četvorogodišnji odbrambeno-oslobodilački rat i agresiju (1992-1995), koja je za posljedicu imala više od 100.000 ljudskih žrtava i ogromne materijalne gubitake. U agresiji na suverenu i nezavisnu Bosnu i Hercegovinu u julu 1995. godine počinjen je genocid nad Bošnjacima Srebrenice, kao najveći zločin počinjen na prostoru Evrope nakon Drugog svjetskog rata.

Rat i agresija na Bosnu i Hercegovinu okončana je Okvirnim sporazumom za mir u Bosni i Hercegovini, poznatijim kao Dejtonski mirovni sporazum. Dejtonskim mirovnim sporazumom Bosna i Hercegovina je ustrojena kao država tri konstitutivna naroda i ostalih njenih građana, te dva entiteta- Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Srpske. Proces provođenja aneksa Dejtonskog sporazuma odvijao se sa brojnim poteškoćama i destrukcijama od strane snaga koje su težile Bosnu i Hercegovinu prikazati nefunkcionalnom i neodrživom državom. Opstruiran je povratak prognanih lica u svoja prijeratna mjesta, obnova zemlje, rad državnih ustanova i svi drugi procesi koji bi Bosnu i Hercegovinu učinili stabilnom i ekonomski prosperitetnom zemljom. Rezultati takvih destrukcija su vidljivi u brojnim društveno-političkim i ekonomskim segmentima života i 30. godina od obnove njene nezavisnosti. Veliko-državne aspiracije i projekti su i danas prisutni i isti predstavljaju kočnicu u razvoju i izgradnji Bosne i Hercegovine kao stabilne i prosperitetne države.

Stoga je bilo i neophodno, zbog važnosti ovog pitanja, da se historijska nauka, kao i druge naučne discipline bave istim. Jedna od načina jeste obrada zasebnih tematskih pitanja iz društveno-političkog i privrednog života Bosne i Hercegovine od obnove nezavisnosti pa sve do "danas" putem naučne konferencije. Održavanjem naučne konferencije na naznačenu temu, trebalo bi sa naučnog, historijskog, ekonomsko-sociološkog i kulturološkog aspekta dati jednu potpuniju sliku o događajima i procesima vezanim za ovaj period bosanskohercegovačke prošlosti.

Imajući u vidu naprijed navedeno, te činjenicu da se u navedenom vremenu od 30. godina u Bosni i Hercegovini odvijali složeni društveno-politički i privredni procesi, bitni za njenu opstojnost, ovo pitanje je i bilo predmet valorizacije na Naučnoj konferenciji.

Prilog 2. Detalji sa Međunarodne naučne konferencije.

Realizaciju Naučnog projekta "Historijski pogledi 2022", finansijski je podržalo Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke, kao i sponzor BH Telecom.

Riječ je o Međunarodnoj naučnoj konferenciji visokog nivoa sa međunarodnog učešćem, na kojem je učešće, pored naučnika iz Bosne i Hercegovine, uzeli i vrsni naučnici iz nekoliko evropskih zemalja (Bugarska, Makedonija, Crna Gora). Prije početka naučne konferencije prisutnima se obratio prof. dr. Izet Šabotić, izvršni direktor CIMOSHIS-a i predsjednik Naučno-organizacionog odbora. Moderator konferencije bio je mr. sc. Omer Zulić. Da je riječ o veoma ozbiljnom naučnom sadržaju edukativnog karaktera najbolje potvrđuju broj učesnika za međunarodnu naučnu konferenciju (devetnaest).

Prvog dana je održano predstavljanje izdanja Centra za istraživanje moderne i savremene historije Tuzla publikovanih u 2022. godini i to:

- *Časopis Historijski pogledi, god. V, br. 7* (promotor: prof. dr. Sead Selimović);
- *Časopis Historijski pogledi, god. V, br. 8* (promotor: prof. dr. Izet Šabotić);
- *UBIJENI I PROTJERANI: Promjene u etničkoj strukturi stanovništva Bosanskog podrinja od 1991. do 2013. godine pod uticajem rata protiv Bosne i Hercegovine*, autor, prof. dr. Sead Selimović (promotori: prof. dr. Adnan Velagić i prof. dr. Senaid Hadžić);
- *Brčko u period austrougarske uprave (1878-1918): Historijska građa i komentari*, autor, mr. Esaf Lević, (promotori: mr. sc. Omer Zulić i mr. Esaf Lević, autor),

Prilog 3. Izdanja CIMOSHIS-a Tuzla predstavljena u okviru Naučnog projekta "Historijski pogledi 2022".

Planirana problematika koja je prezentovana na Međunarodnoj naučnoj konferenciji bila je podijeljena u dvije sesije:

Prva sesija

1. Prof. dr. Adnan VELAGIĆ, Fakultet humanističkih nauka Univerziteta „Džemal Bijedić“ Mostar, *Da li su Milošević i Tuđman zaista željeli podijeliti Bosnu i Hercegovinu? Novi prilozi za proučavanje razgovora u Karađorđevu i Tikvešu 1991. godine.*

2. Prof. dr. Senaid HADŽIĆ, Filozofski fakultet Univerziteta u Tuzli, *Od livanjskog pitanja o (ne)zavisnosti Bosne i Hercegovine do izbornog zakona. Pokušaji/učešće hercegbosanskih vazala u projektu ubijanja/razgradnje države (Livanjski proces).*
3. Mr. Sead BANDŽOVIĆ, Pravni fakultet Univerziteta u Sarajevu, *Disolucija Jugoslavije i značaj odluka Badinterove komisije: referendum o nezavisnosti Bosne i Hercegovine 1992.* (poslao rad, ali nije prisustvovao konferenciji iz objektivnih razloga).
4. Prof. dr. Izet ŠABOTIĆ, Filozofski fakultet Univerziteta u Tuzli, *Plan „RAM” u funkciji priprema za agresiju na Bosnu i Hercegovinu, sa posebnim osvrtom na sjeveroistočnu Bosnu.*
5. Doc. dr. Mariyana STAMOVA, Institut za balkanistike sa Centrom za trakologiju, Bugarska akademija nauka, *Osnivanje nezavisne Republike Makedonije – decenija međunarodnog priznanja (1991-2001)* (poslala rad, ali nije prisustvovala konferenciji iz objektivnih razloga).
6. Mr. sc. Sait S. ŠABOTIĆ, Filozofski fakultet Nikšić, JU OŠ „Mileva Lajović Lalatović” - Nikšić, *Politička i medijska priprema u Crnoj Gori za izbijanje rata 1992. godine u Bosni i Hercegovini.*
7. Dr. sc. Hikmet KARČIĆ, Institut za islamsku tradiciju Bošnjaka, Sarajevo, *Presretnuti razgovori 1991-1995: Prilozi za izučavanje genocida nad Bošnjacima.*
8. Mr. Hamza MEMIŠEVIĆ, Informativni centar o Međunarodnom krivičnom sudu za bivšu Jugoslaviju, *Američki teoretičar John Mearsheimer i agresija na Bosnu i Hercegovinu.*
9. Prof. dr. Hamza KARČIĆ, Fakultet političkih nauka Univeziteta u Sarajevu, *Američki realisti i rat u Bosni i Hercegovini.*

Druga sesija

1. Dr. sc. Meldijana ARNAUT HASELJIĆ, Institut za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava Univerziteta u Sarajevu, *Ka NATO putu: Od formiranja i ustrojstva ARBiH do OS Bosne i Hercegovine.*
2. Doc. dr. Ermin KUKA, mr. Almir GRABOVICA, mr. Alma HAJRIĆ ČAUŠEVIĆ, Institut za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava Univerziteta u Sarajevu, *Logori za Bosance i Hercegovce na teritoriji Srbije 1992-1996. u funkciji destrukcije bosanskohercegovačkog društva i države.*
3. Prof. dr. Nada TOMOVIĆ, Filozofski fakultet Nikšić, *Građanske i reformske snage u Crnoj Gori prema ratu u Bosni i Hercegovini 90-ih godina 20. stoljeća* (Nije prisustvovala konferenciji iz objektivnih razloga).

4. Prof. dr. Sead SELIMOVIĆ, Filozofski fakultet Univerziteta u Tuzli, *Politika destrukcije: Političke strukture bosanskih Srba u funkciji rušenja Republike Bosne i Hercegovine (1992-1995)*
5. Doc. dr. Zečir RAMČILOVIĆ, Institut za nacionalnu historiju Skoplje, Sjeverna Makedonija, *Odnosi između Republike Sjeverne Makedonije i Bosne i Hercegovine od nezavisnosti do danas (1993 – 2022)*. (poslao rad, ali nije prisustvovao konferenciji iz objektivnih razloga).
6. Mr. Admir LISICA, Bošnjačka nacionalna fondacija, Sarajevo, *Bosanskohercegovačka diplomatija u uslovima agresije: Trideset godina poslije*.

Prilog 4. Učesnici Međunarodne naučne konferencije.

7. Dr. sc. Muamer DŽANANOVIĆ, Institut za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava Univerziteta u Sarajevu, *Diskriminacija povratnika u Republici srpskoj – nastavak sprovođenja genocidne politike*.
8. Dr. sc. Jasmin MEDIĆ, Institut za historiju Univerziteta u Sarajevu, *Bošnjaci u RS (1996 - 2018): Politički faktor ili narod pred nestankom?*
9. Doc. dr. Izet HADŽIĆ, Filozofski fakultet Univerziteta u Tuzli, *Odgovornost Međunarodne zajednice za trajnu krizu u Bosni i Hercegovini*.
10. Mr. Jasmin JAJČEVIĆ, Centar za istraživanje moderne i savremene historije Tuzla, *Bosna i Hercegovina od 1992. do 1995. godine na stranicama časopisa Historijski pogledi*.

Obnova nezavisnosti i period agresije Bosnu i Hercegovinu, predstavlja na neki način dodatno educiranje i podizanje svijesti kod mladih historičara, pa i studenata o važnosti i značaju njihovih utjecaja, ciljeva i pretenzija na Bosnu i Hercegovinu. Naučna konferencija treba da bude podstrek svim budućim historičarima, da kontinuirano prate i održavaju naučne skupove iz historije

Bosne i Hercegovine, osobito iz oblasti političkih, društvenih, privrednih, kulturnih i prosvjetnih prilika procesa i utjecaja agresije na Bosnu i Hercegovini. Naučna konferencija treba da podstakne na razmjenu iskustava sa naučnicima iz drugih susjednih zemalja o historijskim procesima u Bosni i Hercegovini, da tragaju i istražuju nove historijske činjenice o tih događajima koji su obilježili historiju Bosne i Hercegovine.

Promocija izdanja Centra za istraživanje moderne i savremene historije Tuzla publikovanih u 2022. godine, te promocija časopisa "Historijski pogledi" i upoznavanje prisutnih sa njegovom koncepcijom, sadržajem i značajem za modernu i savremenu historiju, važan je i bitan faktor predstavljanja rada i aktivnosti Centra za istraživanje moderne i savremene historije Tuzla u proteklom periodu.